

LIGJ
Nr.10 369, datë 10.2.2011

**PËR RATIFIKIMIN E “MARRËVESHJES SË NDIHMËS NDËRMJET KËSHILLIT TË
MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE QEVERISË SË SHTETEVE TË
BASHKUARA TË AMERIKËS PËR QEVERISJEN ME DREJTËSI DHE NË MËNYRË
DEMOKRATIKE, INVESTIMIN NË NJERËZ DHE RITJEN EKONOMIKE”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet “Marrëveshja e ndihmës ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Shteteve të Bashkuara të Amerikës për qeverisjen me drejtësi dhe në mënyrë demokratike, investimin në njerëz dhe rritjen ekonomike”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.6897, datë 22.2.2011 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bamir Topi

Marrëveshje e ndihmës së USAID-it nr.182-AOAG-10-001-000

MARRËVESHJE NDIHME

**NDËRMJET KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE
QEVERISË SË SHTETEVE TË BASHKUARA TË AMERIKËS PËR QEVERISJEN ME DREJTËSI
DHE MËNYRË DEMOKRATIKE, INVESTIMIN NË NJERËZ DHE RITJEN EKONOMIKE**

Datë 30 shtator 2010

Ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë, që vepron ndërmjet Ministrisë së Financave (këtu më poshtë referuar si “Marrësi i grantit”) dhe Qeverisë së Shteteve të Bashkuara të Amerikës, që veprojnë nëpërmjet Agjencisë së Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID).

Neni 1

Qëllimi

Qëllimi i kësaj Marrëveshjeje të grantit (Marrëveshja) është vendosja e një mirëkuptimi ndërmjet palëve të përmendura më sipër (palët) në lidhje me objektivat e përshkruar në vijim.

Neni 2

Objektivat funksionalë dhe rezultatet

Seksioni 2.1. Objektivat funksionalë. Në mënyrë që të çojë përpara objektivat e ndihmës së huaj për qeverisjen me drejtësi dhe në mënyrë demokratike, investimin në njerëz dhe rritjen ekonomike

(objektivat), palët bien dakord të punojnë së bashku duke i përqendruar aktivitetet në fushat: e shëndetësisë, shtetit ligjor, qeverisjes së mirë dhe rritjes së sektorit privat.

Objektivat e referuar në seksionin 2.1 mund të mos ndryshohen përveçse me anë të amendimit formal me shkrim të kësaj Marrëveshjeje nga përfaqësuesit e autorizuar, siç përcaktohet në seksionin 7.2.

Seksioni 2.2. Rezultatet. Me qëllim arritjen e objektivave, palët bien dakord të punojnë së bashku për të arritur rezultatet e mëposhtme (secili referuar si “Rezultati” dhe së bashku si “Rezultatet”):

- a) Përmirësim të ofrimit të kujdesit shëndetësor në Shqipëri;
- b) Forcim të shtetit ligjor;
- c) Nxitje të qeverisjes së mirë; dhe
- d) Përmirësim të konkurrueshmërisë dhe të rritjes së sektorit privat në Shqipëri.

Seksioni 2.2 mund të ndryshojë me anët të marrëveshjes me shkrim nga ana e përfaqësuesve të autorizuar të palëve pa amendim formal të kësaj Marrëveshjeje.

Seksioni 2.3. Shtojca 1, përshkrim i zgjeruar. Shtojca 1 që bashkëlidhet këtu, është pjesë e kësaj Marrëveshjeje dhe plotëson objektivat e mësipërm, dhe përshkruan aktivitetet dhe rezultatet e pritshme në secilën prej fushave të programit. Brenda kufijve të përcaktimeve të objektivave të parashtruar në seksionin 2.1, shtojca 1 mund të ndryshohet vetëm me marrëveshje me shkrim të përfaqësuesve të autorizuar të palëve pa amendimin formal të kësaj Marrëveshjeje.

Neni 3

Kontributet e palëve

Seksioni 3.1. Kontributi i USAID-it

a) Granti. Për të ndihmuar arritjen e objektivave të parashtruar në këtë Marrëveshje dhe sipas aktit të ndihmës së huaj të vitit 1961, siç është amenduar, nëpërmjet kësaj, në këtë vit fiskal (VF) 2010 i jep marrësit të grantit, sipas kushteve të marrëveshjes, një sasi që nuk tejkalon shumën e dy milionë e shtatëqind e pesëdhjetë e tre mijë e katërqind e gjashtëdhjetë e nëntë dollarëve amerikanë (USD) (2,753,469\$) (granti).

b) Kontributi total i përlogaritur i USAID-it. Kontributi total i përlogaritur i USAID-it për përmbushjen e objektivave do të jetë shtatëdhjetë e pesë milionë dollarë amerikanë (75,000,000 \$), të cilat do të jepen me shtesa. Rritjet pasuese do të jenë të kushtëzuara nga disponueshmëria e fondeve të USAID-it, për këtë qëllim dhe mund të jepen nga USAID-i me anë të njoftimit me shkrim dërguar marrësit të grantit. Palët bien dakord që kontributi shtesë i dhënë, nëse ka, do të rritin në mënyrë shtuese sasinë totale të grantit të parashtruar në seksionin 3.1(a). Marrësi i grantit bie dakord të njoftojë me shkrim USAID-in për secilin kontribut shtesë, nëse ka.

c) Fondet do të disbursohen si nëndetyrime partnerëve zbatues të përzgjedhur në mënyrë konkurruese, siç shpjegohet në shtojcën 1, seksioni 4, rolet dhe përgjegjësitë.

d) Nëse në çdo kohë USAID-i përcakton se kontributi i tij sipas seksionit 3.1 (a) tejkalon sasinë që praktikisht mund të angazhojë për arritjen e objektivave gjatë vitit fiskal amerikan aktual ose të ardhshëm, USAID-i mund të tërheqë sasinë e tepërt duke njoftuar me shkrim marrësin e grantit, duke zvogëluar kështu sasinë e grantit të parashtruar në seksionin 3.1 (a). Veprimet e ndërmarra në bazë të këtij nënseksioni nuk do të ndryshojnë sasinë totale të përlogaritur të kontributit të USAID-it të parashtruar në 3.1 (b).

Seksioni 3.2. Kontributi i marrësit të grantit. Marrësi i grantit bie dakord se do të përpiqet të sigurojë ose nxitë sigurimin e mbështetjes me personel, të bashkëpunimit teknik dhe kontributeve të tjera në natyrë, përveç fondeve të siguruara nga USAID-i, sikurse është rënë dakord reciprokisht ndërmjet palëve, në përmbushjen e të gjitha aktiviteteve të nevojshme për arritjen e objektivave.

Neni 4

Data e përfundimit

a) Data e përfundimit, që është 30 shtator 2015, ose ndonjë datë tjetër sipas miratimit me shkrim të palëve, është data në të cilën palët vlerësojnë se do të përfundojnë të gjitha aktivitetet e nevojshme për arritjen e objektivave.

b) Përveç rasteve kur USAID-i mund të bjerë dakord ndryshe me shkrim, USAID-i nuk do të lëshojë ose miratojë dokumentacion që do të autorizonte disbursimin e grantit për shërbime të kryera ose mallra të dhëna pas datës së përfundimit.

Neni 5

Kushtet që i paraprijnë disbursimit

Seksioni 5.1. Disbursimi i parë. Para disbursimit të parë sipas grantit ose me lëshimin nga ana e USAID-it të dokumentacionit sipas të cilit do të bëhet ky disbursim, marrësi i grantit, përveç rasteve kur palët mund të bien dakord ndryshe me shkrim, do t'i japë USAID-it në formë dhe përmbajtje të pranueshme për USAID-in:

a) Një opinion ligjor të pranueshëm për USAID-in që: i) kjo Marrëveshje është autorizuar në mënyrën e duhur ose e ratifikuar dhe ekzekutuar në emër të marrësit të grantit; ii) kjo Marrëveshje përbën një detyrim të vlefshëm dhe të ligjshëm të marrësit të grantit në përputhje me të gjitha kushtet e saj; dhe iii) të gjitha veprimet dhe miratimet e brendshme të nevojshme për ta bërë të vlefshme këtë Marrëveshje janë marrë nga ose në emër të marrësit të grantit; dhe

b) Një deklaratë të firmosur në emër të personit që është në detyrën ose që vepron në zyrën e marrësit të grantit, specifikuar në seksionin 7.2, që emëron me emër dhe titull çdo përfaqësues shtesë që mund të veprojë në përputhje me seksionin 7.2.

Seksioni 5.2. Njoftimi. USAID-i do të njoftojë menjëherë marrësin e grantit në lidhje me kohën kur USAID-i ka konstatuar që është plotësuar një kusht paraprirës.

Seksioni 5.3. Data përfundimtare për kushtet paraprirëse. Data përfundimtare për plotësimin e kushteve të specifikuara në seksionin 5.1 është gjashtëdhjetë (60) ditë nga data e kësaj marrëveshjeje ose ndonjë datë e mëvonshme që do të vendoset sipas miratimit me shkrim të USAID-it përpara ose pas përfundimit të datës së mësipërme të përfundimit. Nëse kushtet paraprirëse në seksionin 5.1 nuk janë plotësuar deri në datën përfundimtare të mësipërme, USAID-i mund ta përfundojë marrëveshjen me anë të një njoftimi me shkrim drejtuar marrësit të grantit.

Neni 6

Marrëveshje të posaçme

Marrësi i grantit bie dakord që kjo marrëveshje dhe ndihma e ofruar më poshtë janë në vijim të Marrëveshjes ndërmjet Qeverisë së Shteteve të Bashkuara dhe Qeverisë së Shqipërisë për sa i përket ndihmës ekonomike, teknike dhe të tjera që kanë lidhje me to, e datës 10 qershor 1992 (Marrëveshja Ekonomike Dypalëshe). Të gjitha dispozitat e Marrëveshjes Ekonomike Dypalëshe, përfshirë, por jo të kufizuara nga përjashtimi nga taksat, tatimet, tarifave doganore e të tjera, zbatohet për fondet e disbursuara në lidhje me këtë Marrëveshje. Asgjë në këtë Marrëveshje ka për qëllim të shtrihet përtej përjashtimeve të çdo ndihme, jo veçanërisht të mbuluara nga Marrëveshja Ekonomike Dypalëshe, si dhe nga kjo Marrëveshje. Mekanizmat për zbatimin e përjashtimeve do të specifikohen në dokumentet e zbatimit sipas nenit A, seksioni A.2 të dispozitave standarde. Në rast paqartësie, Marrëveshja Ekonomike Dypalëshe mbizotëron.

Neni 7

Të ndryshme

Seksioni 7.1. Komunikimi. Çdo njoftim, kërkesë, dokument ose komunikim tjetër që secila palë i dorëzon palës tjetër sipas kësaj marrëveshjeje do të jetë me shkrim ose me anë të telefaksit dhe do të konsiderohet e dhënë ose e dërguar kur i dërgohet asaj pale në adresën e mëposhtme:

Drejtuar USAID-it:

Adresa postare:

Mission Director (drejtor i misionit)

Agjencia e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar

Ambasada e Shteteve të Bashkuara të Amerikës

Rr.Elbasanit, 103

Tiranë, Shqipëri

Telefax: +355-4-366-394

Drejtuar marrësit të grantit

Adresa postare:

Ministri Ridvan Bode

Ministria e Financës

Bulevardi: “Dëshmorët e Kombit” nr.4

Tiranë, Shqipëri

Telefax: +355-4-228-405/494

Të gjitha këto komunikime do të jenë në gjuhën angleze dhe shqipe, përveç rasteve kur palët bien dakord ndryshe me shkrim. Marrësit e tjerë mund të zëvendësohen për më sipër pas dorëzimit të një njoftimi me shkrim. Në rast paqartësie ose konflikti ndërmjet dy versioneve, gjuha angleze mbizotëron.

Seksioni 7.2. Përfaqësuesit. Për të gjitha qëllimet që kanë të bëjnë me këtë Marrëveshje, marrësi i grantit do të përfaqësohet nga individ i cili ka pozicionin individual ose vepron si Ministri i Financave dhe USAID-i do të përfaqësohet nga individ i cili ka pozicionin individual ose vepron si drejtor i misionit, USAID/Shqipëri, secili prej tyre me anë të një njoftimi me shkrim mund të caktojë përfaqësues shtesë për të gjitha veprimet, përveç nënshkrimit të kësaj Marrëveshjeje, nënshkrimit të amendimeve formale ndaj Marrëveshjes.

Emrat dhe pozicionet e përfaqësuesve shtesë të Marrëveshjes me modelin e nënshkrimit në bazë të seksionit 5.1 (b) do t'i jepen USAID-it, i cili mund të pranojë si të autorizuar rregullisht çdo instrument të nënshkruar nga këta përfaqësues shtesë (ose cilido individ që mban ose vepron në detyrën e këtij përfaqësuesi) në përputhje me seksionin 7.2, deri në marrjen e njoftimit me shkrim të revokimit të autoritetit të tyre.

Seksioni 7.3. Shtojca e dispozitave standarde. “Një shtojcë e dispozitave standarde” (shtojca 2) i bashkëngjitet dhe bëhet pjesë e kësaj Marrëveshjeje.

Seksioni 7.4. Gjuha e Marrëveshjes. Kjo Marrëveshje është e përgatitur në gjuhën angleze dhe shqipe. Në rast paqartësie ose konflikti mes dy versioneve, versioni në gjuhën angleze mbizotëron.

Në dëshmi të kësaj, Qeveria e Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe marrësi i grantit, secili duke vepruar nëpërmjet përfaqësuesit të tij të autorizuar rregullisht, kanë bërë që kjo Marrëveshje të nënshkruhet në emrat e tyre dhe të dërgohet në ditën dhe vitin e cituar më sipër.

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë

MINISTRI I FINANCAVE

Ridvan Bode

Qeveria e Shteteve të Bashkuara të Amerikës

DREJTORI I MISIONIT

Joseph Williams

SHTOJCA 1

PËRSHKRIMI I ZGJERUAR

I. Hyrje

Shtojca 1 përshkruan aktivitetet që duhet të ndërmerren dhe rezultatet që duhen arritur me fondet e detyrueshme sipas kësaj Marrëveshjeje. Asgjë në shtojcën 1 nuk do të interpretohet si amendim i ndonjë

prej përcaktimeve ose kushteve të marrëveshjes.

II. Historik

Strategjia e ndihmës së Shteteve të Bashkuara përqendrohet në përparimin e përgjithshëm të Shqipërisë, duke mbështetur forcimin e institucioneve të saj demokratike, duke nxitur begatinë ekonomike dhe përparimin e integritetit të saj të mëtejshëm në strukturat europiane dhe euro-atlantike. Nxitja e normave demokratike dhe respektimi i shtetit ligjor janë thelbësore për integrimin euro-atlantik të Shqipërisë, si dhe për stabilitetin rajonal. Qeveria e Shteteve të Bashkuara punon për të përmirësuar efikasitetin e përgjithshëm të sistemit të drejtësisë, për të ndërtuar kapacitete e qeverisjes vendore, për të zvogëluar korrupsionin dhe për të forcuar shoqërinë civile. Rritja ekonomike e qëndrueshme, motori për zhvillimin e Shqipërisë është, gjithashtu, vendimtare për anëtarësimin në Bashkimin Europian (BE) dhe për aftësinë e Shqipërisë që të vazhdojë të jetë një forcë moderatore në Ballkan, prandaj asistenca e Qeverisë së Shteteve të Bashkuara përqendrohet në: tregtinë dhe investimet, sektorin financiar; infrastrukturën (energjinë dhe teknologjinë e informacionit dhe komunikimit); bujqësinë, si dhe konkurrueshmërinë e sektorit privat. Veç kësaj, Qeveria e Shteteve të Bashkuara e përqendron vëmendjen në reformimin e sistemit të kujdesit shëndetësor të Shqipërisë që ta aftësojë atë për t'iu përgjigjur më mirë nevojave të shëndetit publik, duke rritur përdorimin e qendrave shëndetësore në zonat rurale dhe urbane dhe duke përmirësuar ofrimin e shërbimeve thelbësore, përfshirë informacionin mbi planifikimin familjar, si dhe kujdesin shëndetësor për nënën dhe fëmijën.

III. Objektivi i Marrëveshjes, fushat e programit dhe rezultatet për t'u arritur

Objektivat e kësaj Marrëveshjeje synojnë të mbështesin transformimin e Shqipërisë në një demokraci të qëndrueshme sociale dhe ekonomike. Objektivat do të përmbushen përmes zbatimit të aktiviteteve të përzgjedhura nën katër fushat e programit: shëndetësi, shtet ligjor, qeverisje e mirë, si dhe rritja e sektorit privat.

Fusha 1-Shëndetësia

Qëllimi: Ndihma në këtë fushë synon të përmirësojë ofrimin e shërbimeve shëndetësore përmes reformës së sistemit ekzistues të kujdesit shëndetësor.

Në 20 vitet e shkuara reforma e sistemit të kujdesit shëndetësor në Shqipëri është prekur nga të tilla sfida, si ndryshimet demografike dhe nevoja për rritjen e investimeve, strukturave të menaxhimit, infrastrukturës dhe trajnimit.

Aktivitetet të propozuara: Aktivitetet do të zbatohen për të përmirësuar kapacitetin e strukturave të qeverisë në menaxhimin e reformave shëndetësore kryesore. Më specifikisht, programi mund të ofrojë disa prej këtyre aktiviteteve ilustruese:

- Reforma e financimit shëndetësor;
- Përmirësim të legjislacionit dytësor;
- Krijim të planeve zbatuese për politikën ekzistuese;
- Reforma model në nivelin parësor ose terciar.

Rezultatet e pritura: Zbatimi i suksesshëm i programit do të përmirësojë ofrimin e kujdesit shëndetësor në Shqipëri. Ka mundësi të japë përfundimet vijuese:

- Sistem financues të kujdesit shëndetësor më efikas;
- Legjislacion dytësor në përputhje me praktikën më të mirë të BE-së;
- Planet e veprimtimit të përshtatshme dhe që ndiqen prej përfaqësuesve të marrësit të grantit;
- Reformat model janë përfunduar dhe përsëriten prej marrësit të grantit.

Fusha 2-Shteti ligjor

Qëllimi: Ndihma në këtë fushë synon të përmirësojë dhënien e drejtësisë, duke u fokusuar në sistemin gjyqësor, forcimin e organizatave qytetare, si dhe të mbështesë rolin e medias në mbikëqyrjen e përpjekjeve kundër korrupsionit.

Shqipëria ka ndërmarrë një sërë reformash të thella në forcimin e shtetit ligjor dhe të luftës kundër korrupsionit që kanë dhënë rezultate konkrete. Gjithsesi forcimi i shtetit ligjor dhe lufta kundër korrupsionit mbeten sfidat kryesore për Shqipërinë, veçanërisht lidhur me aderimin në BE. Përpjekjet e

mëtejshme për forcimin e shtetit ligjor dhe luftës kundër korrupsionit do të rritin investimet potenciale në Shqipëri dhe kapacitetet e vendit për të përballuar presionin konkurrues.

Aktivitetet të propozuara: Aktivitetet do të zbatohen për të nxitur transparencën dhe efikasitetin në gjykatat dhe për të fuqizuar organizatat e shoqërisë civile për të shërbyer si monitoruese në mbështetje të reformave kundër korrupsionit. Më specifikisht, programi mund të sigurojë ndihmë teknike dhe trajnim:

- për të rritur përdorimin e sallave të gjykatave;
- për të regjistruar tekstualisht seancat gjyqësore;
- për të zvogëluar sasinë e çështjeve të prapambetura gjyqësore përmes përdorimit të teknikave të ndërhyrjes;

- për të vendosur dhe ruajtur edukim të vazhdueshëm ligjor për avokatët;
- për të ngritur një klinikë ligjore për studentët e fakultetit të juridikut për të mësuar më shumë nga ana praktike;

- për të përmirësuar kapacitetet e shoqërisë civile dhe të medias për t'u përfshirë në mbikëqyrjen efektive të operacioneve të qeverisë;

Rezultatet e pritura: Zbatimi me sukses i këtij programi do të forcojë shtetin ligjor në Shqipëri. Ka mundësi të japë përfundimet vijuese:

- dhënie më të ndershme dhe të barabartë të drejtësisë, matur prej përdoruesve të gjykatave;
- transparencë më të madhe në funksionimin e gjykatës, përfshirë përdorim më të pakët të zyrave të gjyqtarëve;

- shoqëri civile nga sektor jofitimprurës plot jetë dhe ndikues, i aftë për të ndikuar politikat e qeverisë kundër korrupsionit;

- përmirësim të profesionalizmit të nëpunësve ligjorë.

Fusha 3-Qeverisja e mirë

Qëllimi: Ndiheja në këtë fushë synon të përmirësojë qeverisjen në nivel kombëtar dhe vendor dhe të nxitë rritjen ekonomike vendore.

Decentralizimi i qeverisjes në Shqipëri ka qenë një sfidë për shkak të një mungese kapaciteti në nivel bashkie, një nevojë për të qartësuar strukturat e financimit ndërqeveritar, si dhe të një nevojë për të forcuar planet për decentralizimin dhe zhvillimin e rrethinave të qyteteve shqiptare.

Aktivitetet e propozuara: Aktivitetet do të zbatohen për të përmirësuar kapacitetin e Qeverisë për të menaxhuar ofrimin e shërbimeve të qytetarëve, si dhe për të përmirësuar platformën për rritjen dhe zhvillimin ekonomik të bashkive shqiptare. Më specifikisht, programi mund të ofrojë disa prej këtyre aktiviteteve ilustruese:

- ndërtimi i kapacitetit të nëpunësve vendorë për menaxhimin e mirë financiar dhe të aseteve;
- përdorimi i ligjit të ri të planifikimit për të sjellë rritje ekonomike të shpejtë;
- hartimi i strategjisë për planifikimin urban në nivel kombëtar përmes rritjes së kapaciteteve në nivel vendor nëpërmjet ligjeve dhe rregulloreve të reja të përdorimit të tokës urbane;

- përmirësimi i vjeljes së të ardhurave përmes menaxhimit efektiv të taksave vendore, duke i sjellë bizneset e regjistruara në përputhje me procedurat dhe ligjet e reja tatimore;

- zbatimi i reformave model në nivel bashkiak.

Rezultatet e pritura: Zbatimi me sukses i programit do të nxitë mirëqeverisjen në nivel kombëtar dhe vendor. Ka të ngjarë të sjellë përfundimet e mëposhtme:

- Menaxhimin më të mirë të pronës publike;
- Nëpunës vendorë më të aftë;
- Efikasitet dhe transparencë më të madhe në planifikimin urban dhe në përgatitjen e planeve rregulluese në nivel qendror dhe vendor;

- Rritje e vjeljes së të ardhurave vendore dhe investimeve bashkiake;
- Reformat model janë përfunduar dhe përsëriten nga marrësi i grantit. Legjislacioni në mbështetje të decentralizimit është miratuar dhe zbatuar në përputhje me praktikën më të mira të BE-së.

Fusha 4-Zhvillimi i sektorit privat

Qëllimi: Ndiheja në këtë fushë synon të nxitë rritjen e qëndrueshme të sektorit privat në Shqipëri, duke u kushtuar vëmendje të veçantë ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (SME).

Zhvillimi i ndërmarrjeve private në Shqipëri është penguar nga kapaciteti i tyre i dobët konkurrues, mundësia e tyre e kufizuar për të marrë kredi tregtare dhe mjedisi i pafavorshëm i biznesit, i shkaktuar prej konkurrencës së pandershme dhe zbatimit jo të duhur të ligjeve dhe rregulloreve fiskale. Veç kësaj, infrastruktura e dobët (energjetike, e komunikimit dhe e transportit), e drejta e diskutueshme mbi pronën dhe shtetin ligjor, i dobët shkurajojnë investimet e brendshme dhe të huaja.

Aktivitetet e propozuara: Aktivitetet do të zbatohen për të forcuar kapacitetin teknik, menaxherial dhe të marketingut për shoqëritë e synuara; do të lehtësojnë marrjen e kredive tregtare prej SME-ve dhe do të kultivojnë një mjedis lehtësues të favorshëm për zhvillimin e biznesit, për investimet tregtare dhe private, si dhe për konkurrueshmërinë. Më specifikisht, programi mund të ofrojë ndihmë teknike dhe trajnim:

- për të forcuar kapacitetin tregtar dhe investues të ndërmarrjeve private;
- për të përmirësuar mjedisin lehtësues dhe shërbimet për sektorin financiar;
- për të shtuar prodhueshmërinë dhe për të zhvilluar sektorin bujqësor;
- për të shtuar konkurrueshmërinë dhe zhvillimin e ndërmarrjeve jobujqësore;
- për të fuqizuar kapacitetin institucional të Entit Rregullator të Energjisë Elektrike dhe për të ndihmuar Qeverinë e Shqipërisë në ristrukturimin e sektorit energjetik dhe përmirësimin e efikasitetit të tregut të energjisë elektrike;

- për të mbështetur zhvillimin e sektorit të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit.

Rezultatet e pritura: Zbatimi i suksesshëm i programit do të përmirësojë konkurrueshmërinë dhe rritjen e sektorit privat në Shqipëri. Ka të ngjarë të sjellë përfundimet e mëposhtme:

- përmirësim të sektorit të konkurrueshmërisë private;
- rritje të prodhueshmërisë dhe prodhimit të ndërmarrjeve;
- forcim të kapacitetit tregtar dhe investues të ndërmarrjeve;
- përmirësim të sektorit lehtësues financiar;
- përmirësim të shërbimeve financiare;
- përmirësim të mjedisit konkurrues të biznesi.

IV. Rolet dhe përgjegjësitë

A. Marrësi i grantit

Në lidhje me kryerjen e aktiviteteve sipas kësaj Marrëveshjeje, marrësi i grantit do të bëjë të gjitha përpjekjet për të siguruar arritjen e objektivave dhe të rezultateve, siç janë shqyrtuar në këtë Marrëveshje. Ndihma e parashikuar sipas kësaj Marrëveshjeje do të kërkojë që Departamenti i Strategjive dhe Koordinimit të Ndihmës së Huaj (DSKNH) të kryejë koordinimin ndërmjet ministrive përkatëse, sipas nevojës.

B. USAID-i

USAID-i do të koordinojë dhe komunikojë me marrësin e grantit për të arritur me sukses objektivat dhe rezultatet, siç janë shqyrtuar në këtë Marrëveshje.

Të gjitha fondet në këtë Marrëveshje do t'u disbursohen si nëndetyrime partnerëve zbatues palë të treta të përzgjedhur në mënyrë konkurruese (secili i referuar si "Partner zbatues"). USAID-i do të hyjë në një ose më shumë marrëveshje me një ose më shumë partnerë zbatues palë të treta për të zbatuar aktivitetet sipas kësaj Marrëveshjeje. Këto marrëveshje mund të përfshijnë grante, marrëveshje bashkëpunimi dhe kontrata. Partnerët zbatues mund të jenë organizata ose individë lokalë, nga Shtetet e Bashkuara, ndërkombëtare ose shumëkombëshe, qeveritare ose joqeveritare. USAID-i do të përzgjedhë partnerë zbatues në përputhje me rregulloret dhe politikat e USAID-it.

USAID-i do të monitorojë performancën sipas këtyre marrëveshjeve dhe do të monitorojë performancën e partnerëve zbatues dhe ecurinë drejt arritjes së rezultateve.

USAID-i do t'i japë marrësit të grantit informacionin mbi disbursimet që lidhen me këtë marrëveshje në një format dhe përmbajtje të rënë dakord ndërmjet të dyja palëve.

C. Partnerët zbatues

USAID-i do të përzgjedhë partnerët zbatues. USAID-i do të sigurojë që partnerët zbatues të kryejnë zbatimin e aktiviteteve në përputhje me këtë Marrëveshje dhe t'i raportojnë USAID-it në mënyrë të drejtpërdrejtë. Çdo marrëveshje ndërmjet USAID-it dhe një partneri zbatues që është një organizatë, do

të jetë në përputhje me këtë Marrëveshje dhe do të përfshijë një plan monitorimi dhe vlerësimi, duke përfshirë treguesit dhe synimet.

V. Plani financiar

Plani financiar (plani financiar) paraqitet më poshtë. Ndryshimet me shkrim në planin financiar mund të bëhen nga ana e përfaqësuesve të autorizuar pa amendim formal të Marrëveshjes, nëse këto ndryshime nuk bëjnë që kontributi i USAID-it të tejkalojë shumën e specifikuar në seksionin 3.1 të Marrëveshjes.

FINANCIMI I NDIHMËS SË HUAJ TË USAID-IT

Fusha e programit	VF 2010 Total	VF 2010-2015
1. Shëndetësia		\$11,000,000
2. Shteti ligjor		\$12,000,000
3. Qeverisja e mirë*		\$12,000,000
4. Shoqëria civile		\$1,000,000
5. Tregtia dhe investimet*		\$3,000,000
6. Sektori financiar*	\$ 187,152	\$2,000,000
7. Infrastruktura	\$514,366	\$5,000,000
8. Bujqësia*	\$1,732,301	\$10,000,000
9. Konkurrueshmëria e sektorit privat		\$14,000,000
10. Mbështetja për programin	\$319,650	\$5,000,000
Totali	\$2,753,469	\$75,000,000

*Financimi për këto fusha është përdorur në mënyrë të njëanshme nga USAID-i për vitin fiskal (VF) 2010. Pritet që financimi i këtyre fushave në të ardhmen të jetë pjesë e kontributit total të USAID-it për këtë Marrëveshje.

VI. Monitorimi dhe vlerësimi

USAID-i do të identifikojë etaprat dhe synimet për matjen e performancës së aktiviteteve që do të zbatohen sipas kësaj Marrëveshjeje. Ecuria drejt etapave dhe synimeve do të vlerësohet në bazë vjetore në konsultim me marrësin e grantit. Qëllimi i këtyre synimeve është vlerësimi i shpejtësisë për arritjen e objektivave dhe rezultateve dhe informimi i palëve në lidhje me vazhdimin, rritjen apo përshtatjen e aktiviteteve.

Arritja e objektivit dhe rezultateve për aktivitete specifike do të matet nëpërmjet treguesve dhe synimeve të performancës, të parashtruara në dokumentet e zbatimit.

SHTOJCA 2 DISPOZITAT STANDARDE

Neni A

Përkufizimet dhe dokumentet e zbatimit

Seksioni A.1. Përkufizimet. Siç përdoret në këtë shtojcë, "Marrëveshja" i referohet marrëveshjes së ndihmës ku është bashkëlidhur kjo shtojcë dhe pjesë e së cilës është kjo shtojcë. Termat e përdorur në këtë shtojcë kanë të njëjtin kuptim ose referencë si në Marrëveshje.

Seksioni A.2. Dokumentet e zbatimit. Për të ndihmuar marrësin e grantit në zbatimin e Marrëveshjes, USAID-i herë pas here do të lëshojë dokumente zbatimi (dokumentet e zbatimit) që do të japin informacion shtesë në lidhje me çështjet e deklaruara në këtë Marrëveshje. Palët mund të lëshojnë, gjithashtu, dokumente zbatimi me pëlqimin e përbashkët për të konfirmuar dhe treguar mirëkuptimin e tyre të ndërsjellë mbi aspekte të zbatimit të kësaj marrëveshjeje. Dokumentet e zbatimit gjithashtu mund

të lëshohen për të treguar rishikime ose përjashtime, të cilat lejohen nga Marrëveshja.

Neni B Marrëveshje të përgjithshme

Seksioni B.1. Konsulenca. Palët do të bashkëpunojnë për të siguruar arritjen e objektivit dhe rezultateve të kësaj Marrëveshjeje. Për këtë qëllim, palët me kërkesën e secilës, do të shkëmbejnë mendime në lidhje me ecurinë drejt objektivit dhe rezultateve, përmbushjen e detyrimeve sipas kësaj Marrëveshjeje, performancën e ndonjë konsulenti, kontraktuesi ose furnizuesi të angazhuar sipas marrëveshjes dhe çështje të tjera që kanë lidhje me Marrëveshjen.

Seksioni B.2. Ekzekutimi i Marrëveshjes. Marrësi i grantit:

a) do të realizojë Marrëveshjen dhe aktivitetet e kërkuara për t'u ndërmarrë drejtpërdrejt (ose do të nxitë të ndërmerret) prej marrësit të grantit, ose do të nxitë që marrëveshje dhe aktivitete të tilla të realizohen me kujdesin dhe efikasitetin e duhur dhe në përputhje me praktika të shëndosha teknike, financiare dhe menaxhuese, si dhe në përputhje me ato dokumente, plane, specifikime, kontrata, programe ose rregullime të tjera dhe me ndonjë modifikim në to, të miratuar nga USAID-i sipas kësaj Marrëveshjeje; dhe

b) do të sigurojë menaxhim të kualifikuar dhe me përvojë, si dhe trajnim të stafit, si të jetë më e përshtatshme, për mbështetjen dhe funksionimin e aktiviteteve të financuara nga Marrëveshja, dhe siç është e zbatueshme për aktivitetet e vazhdueshme, do të nxitë funksionimin dhe mbështetjen e atyre aktiviteteve, në mënyrë që të sigurojë arritjen e vazhdueshme dhe të suksesshme të objektivit dhe rezultateve sipas marrëveshjes.

Seksioni B.3. Shfrytëzimi i mallrave dhe shërbimeve. Çdo mall dhe shërbim i financuar nga kjo Marrëveshje, nëse USAID-i nuk bie dakord ndryshe me shkrim, do t'i kushtohet Marrëveshjes deri në përfundimin ose mbarimin e Marrëveshjes, dhe më pas (si dhe gjatë ndonjë periudhe pezullimi të Marrëveshjes) do të përdoret për të nxitur objektivin dhe rezultatet e marrëveshjes ose siç mund të urdhërojë USAID-i në dokumentet e zbatimit.

Seksioni B.4. Tatimi

a) Çlirimi nga detyrimi i përgjithshëm. Marrëveshja dhe asistenca nën të çlirohen nga çdo taksë e vendosur sipas ligjeve në fuqi në territorin e marrësit të grantit.

b) Përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në këtë depozitë, çlirimi nga detyrimi i përgjithshëm në nënseksionin (a) zbatohet, por nuk kufizohet ndaj: 1) çdo aktiviteti, kontrate, granti ose marrëveshjeje tjetër zbatuese të financuar nga USAID-i, sipas kësaj Marrëveshjeje; 2) çdo transaksioni ose furnizimi, pajisjeje, materialesh, prone ose mallrave të tjera (në vijim të referuara së bashku "mallra"), sipas pikës 1 më sipër; 3) çdo kontraktuesi, marrësi granti ose organizate tjetër që kryen aktivitete të financuara nga USAID-i sipas kësaj Marrëveshjeje; 4) çdo punonjësi të këtyre organizatave; dhe 5) çdo kontraktuesi ose marrësi granti individual që kryen aktivitete të financuara nga USAID-i sipas kësaj Marrëveshjeje.

c) Përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në këtë dispozitë, çlirimi nga detyrimi i përgjithshëm në nënseksionin (a) zbatohet, por nuk kufizohet për taksat e mëposhtme:

1. Çlirimi nga detyrimi 1. Taksat doganore, tarifat, taksat e importit ose taksa të tjera mbi importimin, përdorimin dhe rieksporimin e mallrave ose sendeve personale (duke përfshirë automobilat që janë pronë private) për përdorim vetjak të individëve jovendas ose të anëtarëve të familjeve të tyre. Përjashtimi 1 përfshin, por nuk kufizohet për të gjitha tarifatat, bazuar në vlerën e atyre mallrave të importuara, por nuk përfshin tarifatat e shërbimit të lidhura në mënyrë të drejtpërdrejtë me shërbimet e kryera për transferimin e mallrave ose ngarkesës së mallrave.

2. Çlirimi nga detyrimi 2. Taksat mbi të ardhurat, përfitimet ose pasurinë e të gjitha (ë): (i) organizatave jokombëtare të çdo lloji; (ii) punonjësve jovendas të organizatave kombëtare dhe jokombëtare; ose (iii) kontraktuesve dhe marrësve të grantit jokombëtarë individualë. Çlirimi nga detyrimi 2 përfshin të ardhurat dhe taksat e sigurimeve shoqërore të të gjitha llojeve dhe të gjitha taksat mbi pasurinë, personale ose të patundshme, të zotëruar nga ato organizata ose persona jovendas. Termi "kombëtar" i referohet organizatave të krijuara sipas ligjeve të marrësit të grantit dhe shtetasve të vendit

marrës të grantit, të ndryshëm nga shtetasit e huaj me banim të përhershëm në Shtetet e Bashkuara.

3. Çlirimi nga detyrimi 3. Taksat e vendosura mbi transaksionin e fundit për blerjen e mallrave ose shërbimeve të financuara nga USAID-i sipas kësaj Marrëveshjeje, duke përfshirë taksat e shitjeve, tatimin mbi vlerën e shtuar (TVSH) ose taksat mbi blerjet ose shumave të qirasë të pasurisë së patundshme ose personale. Termi “transaksion i fundit” i referohet transaksionit të fundit, me anë të të cilit mallrat ose shërbimet janë blerë për përdorim në aktivitetet e financuara nga USAID-i në bazë të kësaj Marrëveshjeje.

d) Nëse një taksë është vendosur dhe paguar në kundërshtim me dispozitat e një çlirimi nga një detyrim, USAID-i brenda fushës së veprimit të tij: 1) mund të kërkojë që marrësi i grantit t’i kompensojë USAID-it ose të tjerëve kur USAID-i mund të urdhërojë sasinë e kësaj takse me fonde të ndryshme nga ato të siguruara sipas Marrëveshjes; ose 2) mund të kompensojë sasinë e kësaj takse nga sasi të që do të disbusohen sipas kësaj Marrëveshjeje ose marrëveshjesh të tjera ndërmjet palëve.

e) Në rast të ndonjë mosmarrëveshjeje në lidhje me aplikimin e një çlirimi nga detyrimi, palët bien dakord të takohen menjëherë dhe t’i zgjidhin këto çështje, udhëhequr nga parimi që ndihma e dhënë nga USAID-i të çlirohet nga tatimi i drejtpërdrejtë, në mënyrë që e gjithë ndihma e dhënë nga USAID-i të kontribuojë në mënyrë të drejtpërdrejtë në zhvillimin ekonomik të vendit të marrësit të grantit.

Seksioni B.5. Raportet dhe informacioni, librat dhe regjistrat e Marrëveshjes, kontrollet financiare dhe inspektimet

a) Raportet dhe informacioni. Marrësi i grantit do t’i japë USAID-it regjistra llogarie dhe informacione e raporte të tjera të ngjashme në lidhje me Marrëveshjen, siç mund të kërkojë USAID-i në mënyrë të arsyeshme.

b) Nën marrësit e tjerë të mbuluar. Për nën marrësit “të mbuluar”, të cilët marrin fonde sipas marrëveshjes në bazë të kontratave ose marrëveshjeve të drejtpërdrejta me USAID-in, USAID-i do të përfshijë kërkesa të përshtatshme kontrolli financiar në ato kontrata ose marrëveshje dhe në emër të marrësit të grantit do të kryejë aktivitete përforcuese në lidhje me raportet e kontrollit financiar, të dhëna sipas këtyre kërkesave.

c) Kostoja e kontrolleve financiare. Në bazë të miratimit me shkrim nga USAID-i, kostot e kontrolleve financiare të kryera në përputhje me kushtet e këtij seksioni, mund t’i faturohen Marrëveshjes.

Seksioni B.6. Plotësimi i informacionit. Marrësi i grantit konfirmon:

a) se faktet dhe rrethanat për të cilat është informuar USAID-i ose kanë bërë që USAID-i të informohet, gjatë arritjes së marrëveshjes me USAID-in në lidhje me marrëveshjen, janë të sakta dhe të plota dhe përfshijnë të gjitha faktet dhe rrethanat që mund të cenojnë materialisht Marrëveshjen dhe përmbushjen e përgjegjësisë sipas kësaj Marrëveshjeje; dhe

b) se do të informojë USAID-in në mënyrë koherente në lidhje me faktet dhe rrethanat që mund të cenojnë materialisht ose ka arsye të besohet se mund të cenojnë marrëveshjen ose përmbushjen e përgjegjësisë sipas kësaj Marrëveshjeje.

Seksioni B.7. Pagesa të tjera. Marrësi i grantit konfirmon që asnjë pagesë nuk është marrë ose nuk merret nga ndonjë zyrtar i marrësit të grantit në lidhje me prokurimin e mallrave ose shërbimeve të financuara sipas Marrëveshjes, përveç tarifave, taksave ose pagesave të ngjashme, të vendosura ligjërisht në vendin e marrësit të grantit.

Seksioni B.8. Informacioni dhe markimi. Marrësi i grantit do t’i japë publicitetin e duhur marrëveshjes si një program për të cilin kanë kontribuar Shtetet e Bashkuara, do të identifikojë vendet e aktivitetit të marrëveshjes dhe do të markojë mallrat e financuara nga USAID-i, siç janë përshkruar në dokumentet e zbatimit.

Neni C

Dispozitat e prokurimit

Seksioni C.1. Burimi dhe origjina

a) Përveç rasteve të përmendura këtu, ose në nënmarrëveshjet e lëshuara nga USAID-i, disbursimet e kësaj Marrëveshjeje ose të nënmarrëveshjes së lëshuar nga USAID-i, do të përdoren për të financuar kostot e mallrave dhe shërbimeve që burimin dhe origjinën e tyre dhe në lidhje me furnizuesit e mallrave dhe shërbimeve, kombësinë e tyre, e kanë në Shtetet e Bashkuara. Përjashtimet ndaj këtyre kërkesave përfshijnë transaksionet e prokurimeve lokale në përputhje me politikën e USAID-it ose prokurime të bëra pasi është rënë dakord ndryshe me shkrim nga USAID-i për burimin, origjinën dhe kombësinë.

b) Kostot e monedhës vendase. Disbursimet për kostot e monedhës vendase do të përdoren vetëm për të financuar mallrat dhe shërbimet e kërkuara nga kjo Marrëveshjeje, të cilat përbushin kërkesën e politikës lokale të prokurimeve të USAID-it që do të sigurohet në një dokument zbatimi.

c) Burimi dhe origjina e mjeteve të transportit oqeanik dhe ajror do të jetë vendi i regjistrimit të mjeteve të transportit oqeanik ose ajror në kohën e dërgesës.

d) Dispozitat në lidhje me mallrat dhe shërbimet e kufizuara dhe të papranueshme mund të sigurohen në një dokument zbatimi.

e) Transporti ajror i pasurisë ose personave të financuar sipas kësaj Marrëveshjeje do të jetë në mjetet e transportit që mbajnë vërtetimin e Shteteve të Bashkuara, në masën që shërbimi nga ato mjete transporti të jetë në dispozicion sipas aktit amerikan të fluturimit. Kjo kërkesë mund të përshkruhet më tej nga USAID-i në dokumentet e zbatimit.

Seksioni C.2. Data e pranimit. Asnjë mall ose shërbim që nuk është prokuruar sipas urdhrave ose kontratave të vendosura ose të lidhura përfundimisht para datës së kësaj Marrëveshjeje, përveç kur palët mund të bien dakord ndryshe me shkrim, nuk mund të financohet sipas Marrëveshjes.

Seksioni C.3. Çmimi i arsyeshëm. Vetëm çmimet e arsyeshme do të paguhen për çdo mall ose shërbim të financuar, tërësisht ose pjesërisht nga Marrëveshja. Këta artikuj do të prokurohen në mënyrë të ndershme dhe në shkallën maksimale të mundshme, mbi baza konkurrueshmërie.

Seksioni C.4. Njoftim i furnizuesve të mundshëm. Për të lejuar të gjitha firmat e Shteteve të Bashkuara të kenë mundësinë të marrin pjesë në furnizimin e mallrave dhe shërbimeve që do të financohen sipas Marrëveshjes, marrësi i grantit do t'i japë USAID-it këtë informacion në lidhje me këtë dhe në kohën kur USAID-i mund ta kërkojë në dokumentet e zbatimit.

Seksioni C.5. Transporti

a) Përveç kërkesave në seksionin C.1 (a), kostot e transportit oqeanik ose ajror dhe shërbime të ngjashme dërgimi mund të mos financohen nga Marrëveshja, nëse kostot janë për transportin me një anije oqeanike ose avion charter, që nuk kanë marrë miratimin paraprak të USAID-it.

b) Nëse USAID-i nuk vendos që anijet oqeanike tregtare private me flamurin e Shteteve të Bashkuara nuk janë në dispozicion me çmime të drejta dhe të arsyeshme për ato anije, ose bie dakord ndryshe me shkrim:

1. të paktën pesëdhjetë për qind (50%) e tonazhit bruto të të gjitha mallrave (të llogaritura veçmas për anijet e transportit të mallrave të ngurta, anijet e ngarkesës për mallra të ngurta dhe anijet cisternë), të financuara nga USAID-i që mund të transportohen me anije oqeanike, do të transportohen me anije tregtare private me flamurin e Shteteve të Bashkuara; dhe

2. të paktën pesëdhjetë për qind (50%) e të ardhurave bruto të ngarkesës së mallrave të gjeneruara nga të gjitha ngarkesat e financuara nga USAID-i dhe të transportuara në territorin e marrësit të grantit në anije ngarkese për mallrat e ngurta do të paguhen për ose në interes të anijeve tregtare private që mbajnë flamurin e Shteteve të Bashkuara. Përputhshmëria me kërkesat 1 dhe 2 të këtij nënseksioni duhet të arrihet në lidhje me çdo ngarkesë të transportuar nga portet e Shteteve të Bashkuara dhe çdo ngarkesë të transportuar nga portet joamerikane, të llogaritur veçmas.

Seksioni C.6. Sigurimet

a) Sigurimet e marinës për mallrat e financuara nga USAID-i që duhet të transportohen për në territorin e marrësit të grantit, mund të financohen nga kjo Marrëveshje si kosto të kursit të këmbimit, me kusht që:

1. këto sigurime të jenë vendosur në tarifën më të favorshme dhe konkurruese të mundshme;

2. këto sigurime të jenë vendosur në një vend që është autorizuar sipas seksionit C.1 (a); dhe
3. tarifat më poshtë janë të pagueshme në dollarë amerikanë ose në ndonjë valutë lirisht të këmbyeshme, nëse USAID-i nuk bie dakord ndryshe me shkrim.

Nëse marrësi i grantit (ose qeveria e marrësit të grantit), me statut, dekret, rregull, rregullore ose praktikë bën dallime në lidhje me prokurimin e financuar nga USAID-i kundër çdo kompanie sigurimesh detare, të autorizuar për të bërë biznes në çdo shtet të Shteteve të Bashkuara, atëherë të gjitha mallrat e ngarkuara për në territorin e marrësit të grantit të financuar nga USAID-i më poshtë, do të sigurohen kundër rreziqeve detare dhe çdo sigurim do të vendoset në Shtetet e Bashkuara me një kompani ose kompani të autorizuar për të bërë biznes sigurimi detar në Shtetet e Bashkuara.

b) Përveç rasteve kur USAID-i mund të bjerë dakord ndryshe me shkrim, marrësi i grantit do të sigurojë ose do të nxitë sigurimin e mallrave të financuara nga Marrëveshja, të importuara për marrëveshjen kundër rreziqeve të mundshme për transitin e tyre në pikën e përdorimit të tyre sipas Marrëveshjes; këto sigurime do të lëshohen në bazë të kushteve dhe termave në përputhje me praktikën e shëndoshë tregtare dhe do të sigurojnë vlerën e plotë të mallrave. Çdo zhdëmtim i marrë nga marrësi i grantit, sipas këtij sigurimi, do të përdoret për të zëvendësuar ose riparuar çdo dëm material ose humbje të mallrave të siguruara ose do të përdoret për të rimbursuar marrësin e grantit për zëvendësimin ose riparimin e këtyre mallrave. Çdo zëvendësim i tillë do të jetë burimi dhe origjina e vendeve të renditura në kodin gjeografik 935 të USAID-it, siç është në fuqi në kohën e zëvendësimit dhe, përveç rasteve kur palët mund të bien dakord ndryshe me shkrim, do të jetë objekt i dispozitave të Marrëveshjes.

Seksioni C.7. Pronësia e tepërt që i përket Qeverisë së Shteteve të Bashkuara, marrësi i grantit bie dakord që kudo që të jetë e zbatueshme, pronësia personale e tepërt që i përket Qeverisë së Shteteve të Bashkuara, në vend të artikujve të rinj të financuar nga Marrëveshja, duhet të përdoret. Fondet sipas Marrëveshjes mund të përdoren për të financuar kostot e përfitimit të kësaj pasurie.

Neni D **Disbursimet**

Seksioni D.1. Disbursimet. Asnjë disbursim ndaj marrësit të grantit nuk shqyrtohet sipas kësaj Marrëveshjeje. Nëse USAID-i kërkon disbursime për marrësin e grantit në të ardhmen, palët bien dakord ta amendojnë këtë Marrëveshje në mënyrë që ato disbursime të lejohen.

Seksioni D.2. Kursi i këmbimit. Nëse fondet e siguruara sipas Marrëveshjes paraqiten në vendin bashkëpunues nga USAID-i ose çdo agjenci publike ose private për qëllime të kryerjes së detyrimeve të USAID-it më poshtë, marrësi i grantit do të bëjë këto rregullime sipas nevojës, në mënyrë që këto fonde të mund të konvertohen në monedhën lokale në kursin e këmbimit më të lartë të mundshëm, i cili në kohën që është bërë këmbimi, është i ligjshëm në vendin e marrësit të grantit, për çdo person dhe për çdo qëllim.

Neni E **Mbarimi, mjetet ligjore**

Seksioni E.1. Përzullimi dhe përfundimi

a) Çdo palë mund ta përfundojë këtë Marrëveshje në tërësinë e saj, duke i dhënë palës tjetër një njoftim me shkrim mbi bazën e tridhjetë (30) ditëve. USAID-i, gjithashtu mund ta përfundojë këtë Marrëveshje pjesërisht, duke i dhënë marrësit të grantit një njoftim me shkrim mbi bazën e tridhjetë (30) ditëve dhe ta pezullojë këtë Marrëveshje tërësisht ose pjesërisht, duke i dhënë marrësit të grantit një njoftim me shkrim. Për më tepër, USAID-i mund ta përfundojë këtë Marrëveshjeje, tërësisht ose pjesërisht, duke i dhënë marrësit të grantit njoftim me shkrim, nëse: i) marrësi i grantit nuk arrin t'i përmbahet ndonjë dispozite të Marrëveshjes; ii) ndodh një ngjarje që USAID-i vendos se e bën të pamundur arritjen e objektivit ose rezultateve të Marrëveshjes ose programit të asistencës apo që marrësi i grantit do të jetë në gjendje të përmbushë detyrimet e tij sipas kësaj Marrëveshjeje; ose iii) çdo disbursim

ose përdorim i fondeve në mënyrën e shqyrtuar këtu do të ishte në shkelje të legjislacionit në lidhje me USAID-in, qoftë për periudhën aktuale ose më pas në fuqi.

b) Përveç pagesës, të cilën palët janë të angazhuara ta bëjnë sipas angazhimeve të parevokueshme të bëra me palët e treta para këtij pezullimi ose përfundimi, pezullimi ose përfundimi i gjithë kësaj Marrëveshjeje ose i një pjese të saj do të pezullojë (për periudhën e pezullimit) ose përfundojë, si të jetë e zbatueshme, çdo detyrim të palëve për të siguruar burime financiare ose burime të tjera për Marrëveshjen ose për pjesën e pezulluar apo të përfunduar të Marrëveshjes, sipas rastit. Çdo pjesë e kësaj Marrëveshjeje, e cila nuk është pezulluar ose përfunduar, do të mbetet në fuqi të plotë.

c) Për më tepër, pas këtij pezullimi ose përfundimi të plotë ose të pjesshëm, USAID-i, me shpenzimet e USAID-it, mund të urdhërojë që e drejta për mallrat e financuara sipas Marrëveshjes ose sipas pjesës së zbatueshme të Marrëveshjes, të transferohet tek USAID-i nëse mallrat janë në gjendje të dërgohen.

Seksioni E.2. Kompensimet. Çdo kompensim ndaj USAID-it nga një kontraktues, furnizues, bankë ose palë tjetër e tretë në lidhje me mallrat ose shërbimet e financuara nga Marrëveshja, që ka lidhje me një çmim të paarsyeshëm ose faturim të gabuar të mallrave ose shërbimeve, ose për mallrat që nuk kanë qenë në përputhje me specifikimet apo me shërbimet që ishin të pamjaftueshme: (A) do të vihet së pari në dispozicion të Marrëveshjes, në nivel të justifikuar; dhe (B) pjesa që mbetet, nëse ka, do të zbatohet për të ulur sasinë e grantit.

Seksioni E.3. Mosheqja dorë nga mjetet ligjore. Asnjë vonesë në ushtrimin e ndonjë të drejte ose mjeti ligjor që rrjedh për një palë në lidhje me financimin e saj sipas kësaj Marrëveshjeje nuk do të interpretohet si një heqje dorë ndaj kësaj të drejte ose mjeti ligjor.

Seksioni E.4. Delegimi. Marrësi i grantit bie dakord, sipas kërkesës, të ekzekutojë në delegim ndaj USAID-it të veprimit që mund të lindë ndaj marrësit të grantit në lidhje me ose që rrjedh nga detyrimi kontraktual apo shkelja e performancës nga një palë ndaj një kontrate të drejtpërdrejtë në dollarë amerikanë, që USAID-i ka financuar tërësisht ose pjesërisht nga fondet e dhëna nga USAID-i, sipas kësaj Marrëveshjeje.

Neni F Të ndryshme

Seksioni F.1. Nxitja e investimeve

a) Përveç kur parashtrohet specifikisht në Marrëveshje ose kur USAID-i autorizon ndryshe me shkrim, asnjë fond ose mbështetje tjetër e parashikuar më poshtë nuk mund të përdoret për ndonjë aktivitet që përfshin nxitjen e investimeve në një vend të huaj.

b) Në rastet kur marrësit të grantit i kërkohej ose dëshiron të sigurojë asistencë në fushën e mësipërme ose kërkon shpjegim nga USAID-i nëse aktiviteti do të ishte në përputhje me kufizimin e parashtruar më sipër, marrësi i grantit duhet të njoftojë USAID-in dhe të sigurojë një përshkrim të hollësishëm të aktivitetit të propozuar. Marrësi i grantit nuk duhet të procedojë me aktivitetin derisa të këshillohet nga USAID-i për ta bërë këtë.

c) Marrësi i grantit duhet të sigurojë që punonjësit e tij dhe nënkontraktuesit dhe nënmarrësit që sigurojnë shërbime për nxitje investimesh si më poshtë, të jenë në dijeni të kufizimeve të parashtruara në këtë klauzolë dhe duhet ta përfshijnë këtë klauzolë në të gjitha nënkontratat dhe nënmarrëveshjet e tjera që janë bërë më poshtë.

Seksioni F.2. Planifikimi familjar vullnetar

Palët bien dakord që të gjitha fondet e USAID-it të siguruara sipas kësaj Marrëveshjeje do të përdoren në përputhje me politikën e zbatueshme të Shteteve të Bashkuara dhe kërkesat statutores në lidhje me projektet e planifikimit familjar vullnetar dhe që asnjë nga fondet e USAID-it të siguruara sipas kësaj Marrëveshjeje apo mallrat, apo shërbimet e financuara nga këto fonde, nuk mund të përdoret për:

a) kryerjen e abortit si një metodë planifikimi familjar ose për të motivuar apo shtrënguar ndonjë person që të praktikojë aborte;

b) kryerjen e sterilizimeve të pavullnetshme si një metodë të planifikimit familjar ose të

shtrëngoje apo siguroje stimuj financiarë ndaj ndonjë personi për të bërë sterilizime; ose

c) çdo kërkim biomjekësor që ka lidhje, tërësisht ose pjesërisht, me metodat ose kryerjen e aborteve apo sterilizimeve të pavullnetshme si një metodë planifikimi familjar.

d) USAID-i do të përgatitë dokumente zbatimi që përshkruajnë në mënyrë më të plotë kërkesat e këtij seksioni.

Seksioni F.3. Ndalimi mbi asistencën ndaj trafikantëve të drogës

a) USAID-i rezervon të drejtën ta përfundojë këtë Marrëveshje ose të marrë masa të tjera të përshtatshme nëse marrësi i grantit ose një individ kyç i grantit rezulton të jetë dënuar për një vepër penale në lidhje me lëndët narkotike ose që është përfshirë në trafikun e drogës, siç përcaktohet në pikën 22 të Kodit të Rregulloreve Federale (CFR), pjesa 140.

b) USAID-i rezervon të drejtën ta përfundojë asistencën ose të marrë masa të tjera të përshtatshme në lidhje me çdo pjesëmarrës të miratuar nga USAID-i, i cili rezulton të jetë dënuar për një vepër penale në lidhje me lëndët narkotike ose që është përfshirë në trafikun e drogës, siç përcaktohet në pikën 22 të Kodit të Rregulloreve Federale (CFR), pjesa 140.

Seksioni F.4. Të drejtat e punëtorëve. Përveç kur parashtrohet specifikisht në Marrëveshje ose kur USAID-i autorizon ndryshe me shkrim, asnjë fond ose mbështetjeje tjetër e siguruar si më poshtë, nuk mund të përdoret për ndonjë aktivitet që përfshin të drejtat e punëtorëve në një vend të huaj.

Seksioni F.5. Ndalimi për financimin e delegacioneve të qeverive të huaja në konferenca ndërkombëtare. Përveç kur USAID-i i autorizon ndryshe me shkrim, fondet e detyruara sipas kësaj Marrëveshjeje që janë dhënë nga USAID-i nga akti i operacioneve të huaja, financimi i eksporteve dhe programet në lidhje me caktimin e buxheti të çdo viti fiskal amerikan pas vitit fiskal 1999 nuk mund të përdoren për të financiar udhëtimin, dietat, shpenzimet për hotele, vaktet ushqimore, tarifa konference apo kosto të tjera të ngjashme për konferenca për çdo anëtar të një delegacioni të një qeverie të huaj në një konferencë ndërkombëtare të sponsorizuar nga një organizatë ndërkombëtare publike. Ky kufizim mund të shpjegohet më tej nga USAID-i në dokumentet zbatuese.